

21. 11. 2013

VeźmĚte, prosĚme, na vĚdomĚ, Źe text ělĚnku odpovĚdĚ platnĚ prĚvnĚ ťpravĚ ke dni publikace.

SjednĚnĚ dĚlky promlĚcĚ lħťty ve smyslu Ź 630 NOZ

ZĚkon ě. [89/2012](#) Sb., oběanskĚ zĚkonĚk (dĚle jen „NOZ“) odstraŇuje duplicitnĚ prĚvnĚ ťpravu řady institutť ťpravenĚch v současnosti jak zĚkonem ě. [40/1964](#) Sb., oběanskĚ zĚkonĚk (dĚle jen „OběZ“), tak i zĚkonem ě. [513/1991](#) Sb., obchodnĚ zĚkonĚk (dĚle jen „ObchZ“). JednĚm z takovĚch institutť je i promlĚnĚ. ťĹelem tohoto prĚspĚvku není popis jednotlivĚch zmĚn ve věci poěĚtku bĚhu a dĚlky promlĚcĚch lħťt, prĚpadnĚ stavenĚ a prĚtrŹenĚ bĚhu promlĚcĚch lħťt, ale upozornĚnĚ na novou moŹnost stran sjednat si dĚlku promlĚcĚ lħťty odliŹnĚ od ťpravy v NOZ stanovenĚ.

ZatĚmco ťprava dĚlky promlĚcĚ lħťty obsaŹenĚ v OběZ je ťpravou kogentnĚ, kdŹ prodlouŹit promlĚcĚ lħťtu lze jen nepřĚmo pĚsmnĚm uznĚnĚm dluhu podle Ź 110 odst. 1 OběZ, ustanovenĚ Ź 401 ObchZ prĚpouŹtĚ, aby strana obchodnĚho zĚvazkovĚho vztahu, vťči nĚ se prĚvo promlĚje, pĚsmnĚm prohlĚšenĚm druhĚ smluvnĚ stranĚ promlĚcĚ lħťtu prodlouŹila, a to i opakovanĚ. CelkovĚ promlĚcĚ lħťta vŹak v takovĚm prĚpadĚ nesmĚ bĚt delŹĚ nĚ 10 let od doby, kdy tato poěala bĚŹet poprvĚ. PlatĚ, Źe uvedenĚ prohlĚšenĚ je moŹnĚ ťcĚnit i prĚd poěĚtkem bĚhu promlĚcĚ lħťty.

ťĹastnĚkťm obchodnĚho zĚvazkovĚho vztahu je kromĚ toho v ustanovenĚ Ź 292 odst. 2 ObchZ tĹkajĚcĚm se smlouvou o uzavřĚnĚ budoucĚ smlouvou dĚna moŹnost sjednat si dĚlku promlĚcĚ lħťty odliŹnĚ od ťpravy v tomto ustanovenĚ zakotvenĚ, a to pokud jde o promlĚnĚ prĚva na urĚenĚ obsahu budoucĚ smlouvou soudem nebo osobou urĚenou ve smlouvĚ, jakoŹ i nĚrok na nĚhradu Źkody zpťsobenĚ stranĚ obchodnĚho zĚvazkovĚho vztahu poruŹenĚm zĚvazku uzavřĚt smlouvu. ťĹastnĚky takto sjednanĚ dĚlka promlĚcĚ lħťty vŹak v takovĚm prĚpadĚ nesmĚ prĚkroćit dĚlku vyplťvajĚcĚ z ustanovenĚ Ź 391 a nĚsl. ObchZ.

Oproti stĚvajĚcĚ prĚvnĚ ťpravĚ bude s ťĹinnostĚ od 1. 1. 2014 v souladu s ustanovenĚm Ź 630 odst. 1 NOZ stranĚm nejen obchodnĚho zĚvazkovĚho vztahu novĚ umoŹnĚno sjednat za tam stanovenĚch podmĚnek promlĚcĚ lħťty kratŹĚ, prĚpadnĚ delŹĚ, nĚ stanovĚ NOZ. Dle uvedenĚho ustanovenĚ konkrĚtnĚ platĚ nĚsledujĚcĚ: „*Strany si mohou ťjednat kratŹĚ nebo delŹĚ promlĚcĚ lħťtu poćitanou ode dne, kdy prĚvo mohlo bĚt ťplatnĚno poprvĚ, nĚ jakou stanovĚ zĚkon, nejmĚnĚ vŹak v trvĚnĚ jednoho roku a nejdĚle v trvĚnĚ patnĚcti let.*“

ZĚkonodĚrce si zjevnĚ byl vĚdom skuteĹnosti, Źe sjednĚnĚ odliŹnĚ dĚlky promlĚcĚ lħťty nemusĚ vĚst vŹdy pouze ku prospĚchu stran. Podle ustanovenĚ Ź 630 odst. 2 NOZ tak platĚ: „*Je-li kratŹĚ nebo delŹĚ lħťta ťjednanĚ v neprospĚch slabŹĚ strany, nepřĚhlĚzĚ se k ťjednĚnĚ. NepřĚhlĚzĚ se ani k ťjednĚnĚ kratŹĚ promlĚcĚ lħťty, jde-li o prĚvo na plnĚnĚ vyplťvajĚcĚ z ťjmy na svobodĚ, ŹivotĚ nebo zdravĚ nebo*

o právo vzniklé z úmyslného porušení povinnosti.“

V souvislosti s citovaným ustanovením NOZ však může vyvstat otázka, který konkrétní subjekt lze za onu slabší stranu považovat. Možných interpretací se totiž nabízí hned několik.

Za slabší smluvní stranu bývá již tradičně považován spotřebitel. Ten je v ustanovení § 419 NOZ definován jako *„každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.“* Podnikatelem se pak v souladu s ustanovením § 420 NOZ rozumí osoba samostatně vykonávající na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, přičemž právě pro účely ochrany spotřebitele se uvedená definice rozšiřuje o každou další osobu, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, případně též o osobu jednající jménem nebo na účet podnikatele.

Závazkům ze smluv uzavíraných se spotřebitelem je v NOZ věnováno hned několik desítek ustanovení. Souvislost s citovaným § 630 odst. 2 NOZ lze spatřovat zejména v ustanovení § 1812 odst. 2 NOZ, podle něž se k ujednáním odchylovajícím se od ustanovení zákona stanovených k ochraně spotřebitele nepřihlíží, což platí i v případě, že se spotřebitel vzdá zvláštního práva, které mu zákon poskytuje.

Důvodová zpráva k návrhu NOZ jako příklady vztahů, kdy na jedné straně vystupuje slabší subjekt, uvádí vztahy mezi osobami, jež nejsou pro nedostatek věku nebo z jiného důvodu plně svéprávné, a osobami plně svéprávnými, dále vztahy mezi spotřebitelem a dodavatelem, vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, nájemci bytů a jejich pronajímateli a v neposlední řadě též vztahy, kde mezi stranami existuje faktická nerovnováha co do skutečné možnosti uplatňovat a obhajovat své zájmy.

Je tedy zřejmé, že pokud by v rámci uvedených právních vztahů došlo ke sjednání odlišné délky promlčecí lhůty, jež by měla za následek neprospěch slabší strany (např. spotřebitele či zaměstnance), ustanovení § 630 odst. 2 NOZ by se aplikovala a k ujednání ohledně odlišné délky promlčecí lhůty by nebylo možné přihlídnout.

Může se však naskytnout otázka, zda lze ustanovení § 630 odst. 2 NOZ vztáhnout i na situaci faktické nerovnosti v obchodních závazkových vztazích vzniklých mezi podnikateli – profesionály. Taková situace by mohla nastat např. mezi drobným dodavatelem zboží a jeho odběratelem, zaujímajícím na relevantním trhu významnou pozici. Odpověď na shora položenou otázku by mohlo naznačovat ustanovení § 433 odst. 1 NOZ, jež podnikateli, vystupujícím vůči dalším osobám v hospodářském styku, zakazuje zneužít jeho kvalitu odborníka a rovněž jeho hospodářské postavení k vytváření nebo k využití závislosti slabší strany, jakož i k dosažení zřejmé a nedůvodné nerovnováhy ve vzájemných právech a povinnostech stran.

Pokud jde o promlčení práva na plnění vyplývající z újmy na svobodě, životě nebo zdraví nebo o promlčení práva vzniklého z úmyslného porušení povinnosti, připouští NOZ pouze sjednání delší promlčecí lhůty. Uvedená právní úprava dopadá jak na promlčení práva na náhradu újmy na jmění, tedy práva na náhradu škody, tak na promlčení práva na náhradu újmy nemajetkové.

Mgr. Jan Šmíd,
advokát

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)